

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

**Οι εκπαιδευτικοί στο επίκεντρο
της κυπριακής και ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής**
της Δρος Αθηνάς Μιχαηλίδου, Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

Σε μια περίοδο ισχυρών κοινωνικών, τεχνολογικών και γεωπολιτικών μεταβολών, η εκπαίδευση καλείται να διαδραματίσει ρόλο καταλύτη για τη συνοχή, την πρόοδο και τη δημοκρατική ανθεκτικότητα των κοινωνιών μας. Κεντρική συνιστώσα αυτής της προσπάθειας είναι οι εκπαιδευτικοί, οι άνθρωποι που καθημερινά, μετατρέπουν τις εκπαιδευτικές πολιτικές σε πράξη και διαμορφώνουν τις προϋποθέσεις για το σχολείο του αύριο. Οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές/-τριες των σχολικών μονάδων βρίσκονται στον πυρήνα κάθε ποιοτικού, συμπεριληπτικού και βιώσιμου εκπαιδευτικού συστήματος. Η δέσμευση, η επαγγελματική τους επάρκεια και η παρώθησή τους καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τα μαθησιακά αποτελέσματα, την κοινωνική ένταξη και την ικανότητα να προετοιμάζουν τους μαθητές και τις μαθήτριες για να ζήσουν και να εργαστούν σε ένα ραγδαία μεταλλασσόμενο κόσμο. Η συζήτηση για το μέλλον της εκπαίδευσης, στην Κύπρο και στην Ευρώπη, δεν μπορεί παρά να αρχίζει και να καταλήγει στον ρόλο, την ενδυνάμωση και τη στήριξη του εκπαιδευτικού επαγγέλματος.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αναγνωρίζεται πλέον με σαφήνεια ότι η ενδυνάμωση του εκπαιδευτικού επαγγέλματος αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα. Το Στρατηγικό Πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης 2021-2030 με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης (Council of the European Union, 2021) υπογραμμίζει ότι οι καλά προετοιμασμένοι και υποστηριζόμενοι εκπαιδευτικοί είναι απαραίτητοι για την επιτυχία των εκπαιδευομένων και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων. Παράλληλα, είναι απαραίτητη μια κοινή ευρωπαϊκή κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει το επάγγελμα του εκπαιδευτικού, αναγνωρίζοντας, ταυτόχρονα, την αυξανόμενη πολυπλοκότητα των ρόλων των εκπαιδευτικών και την ανάγκη για συνεκτικές, ελκυστικές και υποστηρικτικές επαγγελματικές διαδρομές (Council of the European Union, 2020).

Οι προκλήσεις αυτές είναι γνωστές. Σε ολόκληρη την Ευρώπη, και στην Κύπρο, τα εκπαιδευτικά συστήματα καλούνται να ανταποκριθούν σε αυξανόμενες απαιτήσεις που συνδέονται με τη

συμπερίληψη, την πολυπολιτισμικότητα, την ποικιλομορφία των εκπαιδευομένων, την πράσινη η μετάβαση, τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένης της Τεχνητής Νοημοσύνης, την ανάγκη διασφάλισης της επαγγελματικής ευημερίας των εκπαιδευτικών και της ανάπτυξης σύγχρονων, αξιόπιστων πλαισίων αξιολόγησης και επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. Ταυτόχρονα, πολλές χώρες αντιμετωπίζουν επίμονες δυσκολίες στην προσέλκυση νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα, τη διατήρηση έμπειρου προσωπικού και την παρακίνηση του καθ' όλη τη διάρκεια ολοένα και πιο απαιτητικών επαγγελματικών διαδρομών (Council of the European Union, 2017; European Commission, 2015a; European Commission, 2018; OECD, 2019).

Τα διεθνή δεδομένα είναι επίσης ενδεικτικά των προκλήσεων που αντιμετωπίζει το εκπαιδευτικό επάγγελμα. Το Διεθνές Πρόγραμμα για τη Διδασκαλία και τη Μάθηση του ΟΟΣΑ (TALIS) δείχνει ότι, παρόλο που η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών επιλέγει το επάγγελμα λόγω της επιθυμίας να συμβάλει στην ανάπτυξη των παιδιών και της κοινωνίας, πολύ λιγότεροι θεωρούν ότι το επάγγελμα προσφέρει σαφείς και σταθερές επαγγελματικές προοπτικές (OECD, 2019). Τα πιο πρόσφατα ευρήματα της TALIS 2024 επιβεβαιώνουν ότι οι μισθολογικές παρεμβάσεις, αν και σημαντικές, δεν επαρκούν από μόνες τους για την παραμονή των εκπαιδευτικών στο επάγγελμα, εάν δεν συνοδεύονται από υποστηρικτικά εργασιακά περιβάλλοντα, επαγγελματική αυτονομία, ουσιαστική αναγνώριση και πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας επαγγελματική ανάπτυξη (OECD, 2025).

Σε αυτό το πλαίσιο, η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών αναδεικνύεται ως κεντρικός μοχλός αποτελεσματικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Η ευρωπαϊκή και διεθνής εμπειρία καταδεικνύει ότι η επαγγελματική μάθηση πρέπει να νοείται ως μια συνεχής διαδικασία που καλύπτει όλα τα στάδια της σταδιοδρομίας: από την αρχική εκπαίδευση και την εισαγωγή στο επάγγελμα, έως τη συνεχιζόμενη επιμόρφωση και την επαγγελματική εξέλιξη (European Commission, 2015b; European Commission, 2018). Όταν η επαγγελματική ανάπτυξη ενσωματώνεται στον εργάσιμο χρόνο, συνδέεται με σαφείς επαγγελματικές διαδρομές και υποστηρίζεται από συνεργατική σχολική κουλτούρα και υποστηρικτική ηγεσία, συμβάλλει σε υψηλότερα επίπεδα επαγγελματικής ικανοποίησης και μακροπρόθεσμης δέσμευσης στο επάγγελμα από πλευράς των εκπαιδευτικών (op.cit.).

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά σήμερα ο ψηφιακός μετασχηματισμός στην εκπαίδευση με τη ραγδαία ανάπτυξη της Τεχνητής Νοημοσύνης. Οι εκπαιδευτικοί δεν είναι απλοί χρήστες τεχνολογίας, είναι

οι βασικοί διαμεσολαβητές που διασφαλίζουν ότι τα ψηφιακά εργαλεία αξιοποιούνται παιδαγωγικά, με τρόπο που να ενισχύεται η μάθηση, η συμπερίληψη και η κριτική σκέψη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές για την ηθική χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης στην εκπαίδευση, αναγνωρίζοντας ότι οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται στοχευμένη επαγγελματική ανάπτυξη, σαφή πλαίσια και πρακτικούς πόρους για να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στον νέο αυτό ρόλο.

Στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα, η ενίσχυση του ρόλου και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών αποτελεί βασική προτεραιότητα. Το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας προωθεί πολιτικές που στοχεύουν στην αναβάθμιση της αρχικής εκπαίδευσης και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, στην ενίσχυση της παιδαγωγικής και ψηφιακής τους επάρκειας, μεταξύ άλλων, μέσω του «Κειμένου Πολιτικής και Κατευθυντήριων Γραμμών για την Υπεύθυνη και Δεοντολογική Αξιοποίηση της ΤΝ στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση» και στη στήριξή τους ώστε να ανταποκρίνονται στις αυξανόμενες απαιτήσεις της σύγχρονης σχολικής πραγματικότητας. Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού εντάσσεται σε αυτή τη φιλοσοφία, ως κατ' εξοχήν εργαλείο στήριξης, ενδυνάμωσης, αναστοχασμού και συνεχούς βελτίωσης εντός της σχολικής μονάδας.

Στην ίδια κατεύθυνση, η Κυπριακή Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης το πρώτο εξάμηνο του 2026 θέτει τους εκπαιδευτικούς στο επίκεντρο των ευρωπαϊκών πολιτικών. Σε πλήρη ευθυγράμμιση με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και την επικείμενη Ευρωπαϊκή Ατζέντα για Εκπαιδευτικούς και Εκπαιδευτές στο πλαίσιο της Ένωσης Δεξιοτήτων, η Κύπρος προωθεί μια ολιστική προσέγγιση για το εκπαιδευτικό επάγγελμα, που καλύπτει το σύνολο της σταδιοδρομίας του εκπαιδευτικού. Στόχος η ενίσχυση της ελκυστικότητας του επαγγέλματος, η προσέλκυση καταρτισμένων νέων επαγγελματιών, η αντιμετώπιση των ελλείψεων σε κρίσιμους τομείς, όπως οι ειδικότητες STEM και η διασφάλιση σύγχρονων και αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας.

Παράλληλα, η ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών για το μέλλον συνδέεται άμεσα με τον ρόλο τους ως φορέων δημοκρατικών αξιών και ενεργών πολιτών. Σε ένα περιβάλλον έντονων κοινωνικών και τεχνολογικών μεταβολών, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να καλλιεργήσουν την ενεργό πολιτότητα, την κοινωνική συνοχή και τη συμπερίληψη, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση υπεύθυνων και κριτικά σκεπτόμενων πολιτών. Η προώθηση ευρωπαϊκού διαλόγου για τους

εκπαιδευτικούς στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης και η επιδίωξη Συμπερασμάτων του Συμβουλίου της ΕΕ στο θέμα αυτό αποτελούν σαφή έκφραση της πολιτικής μας δέσμευσης.

Η ενίσχυση του εκπαιδευτικού επαγγέλματος αποτελεί πολιτική επιλογή με μακροπρόθεσμο αποτύπωμα. Αποτελεί επένδυση στη γνώση, στη δημοκρατία και στην κοινωνική συνοχή. Σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, η Κύπρος επιλέγει να τοποθετήσει τους εκπαιδευτικούς στο επίκεντρο των πολιτικών της, με ευθύνη, συνέπεια και τεκμηρίωση. Γιατί το σχολείο του αύριο δεν μπορεί να οικοδομηθεί χωρίς ισχυρούς, υποστηριζόμενους και επαγγελματικά ενδυναμωμένους εκπαιδευτικούς. Και αυτό είναι ένα στοίχημα που οφείλουμε να κερδίσουμε συλλογικά.

Αναφορές

Council of the European Union (2021) Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021-2030), (2021/C 66/01)

Council of the European Union (2017), Council Conclusions on school development and excellent teaching (8 December 2017).

Council of the European Union (2020), Council Conclusions on European Teachers and Trainers for the Future (2020/C 193/04)

European Commission (2015a), European Education and Culture Executive Agency, *The teaching profession in Europe – Practices, perceptions, and policies*, Publications Office of the European Union, 2015, <https://data.europa.eu/doi/10.2797/031792>

European Commission (2015b), Shaping career-long perspectives on teaching: A guide on policies to improve Initial Teacher Education. ET2020 Working Group on Schools Policy (2014/15).

European Commission (2018), European Education and Culture Executive Agency, Teaching careers in Europe – Access, progression and support, Delhaxhe, A.(editor), Publications Office of the European Union, 2018, <https://data.europa.eu/doi/10.2797/309510>

OECD (2019), TALIS 2018 Results (Volume I): Teachers and School Leaders as Lifelong Learners, TALIS, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/1d0bc92a-en>

OECD (2025), Results from TALIS 2024: The State of Teaching, TALIS, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/90df6235-en>.